

Maria Zackariasson 2016. *Gemenskapen: deltagande, identitet och religiositet bland unga i Eumenia*. Farsta, Molin & Sorgenfrei. 232 s.

Anmeldt av Jessica Moberg

*Gemenskapen* utgör ett bidrag till forskning om ungas samhällsdeltagande och bygger på intervjuer med 22 personer aktiva inom Eumeniakyrkans ungdomsverksamhet. Etnologen Maria Zackariasson belyser inledningsvis hur deltagande i politiska organisationer brukar framhållas som viktigt för framtida samhällsengagemang och demokratisk fostran medan deltagande i religiösa motsvarigheter i medier utmålas som hot mot en sådan fostran. Författaren vill istället öppna upp för möjligheten att ungas medverkan i religiösa organisationer kan främja demokratisk verksamhet och samhällsansvar, och noterar de äldre frikyrkornas tradition av demokratiska strukturer och deras bildningsverksamhet. Zackariasson ställer sig här två frågor: varför unga människor väljer att ansluta sig till en kristen ungdomsorganisation och varför de blir kvar i verksamheten.

Boken består av 6 kapitel. Det första, som introducerar studien och dess teoretiska utgångspunkter, efterföljs av fyra huvudkapitel och ett sammanfattande efterord. Studien utgår ifrån intersektionella perspektiv där samspelet mellan generationstillhörighet och religion står i fokus. Zackariasson lyfter här hur unga förhåller sig till skilda normer för vad det innebär att vara ung och kristen. I studien anläggs också ett emotionsteoretiskt perspektiv, där författaren influeras av bl.a. Arlie Hochschilds och Margaret Wetherells teorier om känslouttryck som socialt normerande, kroppsligt förankrade och kommunicerade inom makthierarkier.

I de fyra huvudkapitlen belyses hur intervjupersonerna förhåller sig till normer

och kategorier inom och utanför ungdoms-  
verksamheten och de demokratiska aspek-  
terna av deras engagemang. Zackariasson  
belyser bland annat hur de i skolmiljö  
tvingas förhålla sig till den kollektiva identi-  
teten «unga frikyrkokristna» – en i samman-  
hanget belastande identitet som de anser vara  
lite pinsam. Denna förknippas med skötsam-  
het och pråktighet, vilket står i kontrast till  
majoritetskulturens berättelser om  
ungdomstiden som en period av lössläpphet  
och experimenterande med alkohol och  
sexuella relationer. Författaren noterar bland  
annat hur de unga kan undvika att nämna  
sitt engagemang, utelämnas att religiösa  
inslag förekommer, eller att framställa verk-  
samheten som rolig och spännande (inte  
pråktig eller töntig). Så hur kommer det sig  
att de unga kommit att delta i verksamheten?  
Zackariasson lyfter fram olika vägar till deras  
deltagande; flera har föräldrar som är  
medlemmar i samfundet medan andra sökt  
sig dit på egen hand – i det senare fallet har  
vänskapsrelationer varit viktiga vägar in i  
verksamheten. Intressant i sammanhanget är  
att långt ifrån alla definierar sig som kristna,  
men att samtliga betonar den varma sociala  
gemenskapen som den viktigaste anled-  
ningen att de anslutit sig och valt att fort-  
sätta. Zackariasson analyserar denna som ett  
exempel på en känslomässig kultur och lyfter  
hur den verkar inbjudande, men att det  
också finns känslomässiga regler som delta-  
garna förväntas följa. Medan vänlighet,  
uppmuntran och förlåtande utgör normen  
kan högljutt ifrågasättande eller ilska ses som  
normbrott. I exempel från intervjuperso-  
nerna kan vi se hur de arbetar med att till  
exempel att vara glada och le samtidigt som  
de har svårt att leva upp till idealen och  
måste förhålla sig till oönskade känslouttryck  
som ilska och irritation. Bokens huvuddel  
avrundas med en diskussion om de ungas  
möjligheter till reellt inflytande i organisatio-  
nen och verksamhetens bidrag till framtida

samhälleligt engagemang. Medan deltagan-  
det innebär möjligheter att träna ledarskap  
(genom att t.ex. vara scout – och grupp-  
ledare) och medverka i demokratiska organ  
visar författaren också hur ungdomarna i  
studien kan uppfatta konflikter mellan den  
egna religiösa övertygelsen (eller brist därpå)  
och den kristna värdegrunden i Equmenia,  
och hur val av representanter ofta sker infor-  
mellt genom att de tillfrågas om de vill axla  
ledaransvar.

Boken är välskriven och Zackariasson har  
gjort ett gediget arbete med material och  
analys. Den teoretiska utgångspunkten är  
nydanande och för diskussionen om religion  
bort från en ensidig trosinriktad förståelse till  
dess sociala dimensioner, känslor och berät-  
tande. Något jag gärna sett i analysen av ledar-  
skap och inflytande är en diskussion om kän-  
slokulturens betydelse. Tänker man sig delta-  
gande som något som genererar olika former  
av kunskap – organisatoriskt och praktiskt  
ledarskap, liksom speciella känslomässiga,  
kroppsliga och narrativa aspekter – vore det  
intressant att veta mer om ifall förkroppslig-  
ande av de känslomässiga reglerna kan ge  
informellt tillträde till inflytande inom  
Equmenia och om känslokulturen kan gynna  
respektive missgynna deltagande i övriga  
samhällsinstitutioner. Det förra är i mina  
ögon särskilt intressant i ljuset av att så många  
intervjupersoner fått ledarskapsroller via inof-  
ficiella kanaler och förfrågningar.

*Gemenskapen* lyfter teman som är av  
intresse för såväl etnologer och religionsvet-  
tare som för andra human- och samhällsve-  
tenskapliga discipliner. Som religionsvetare  
tilltalas jag av hur läsaren får följa intervju-  
personerna i olika sammanhang: i skolan,  
hemmet och i den religiösa organisationen.  
Att behandla identitetsförhandlingar i både  
religiösa och ickereligiösa sammanhang ger  
en nyanserad bild av de ungas liv, och här  
tror jag att många av oss religionsvetare har  
lärdomar att dra.